

ЖАҢА КОРОНАВИРУС ИНФЕКЦИЯСЫ (COVID-19) ТУРАЛЫ АҢЫЗДАР МЕН ШЫНДЫҚТАР

АҢЫЗ

ШЫНДЫҚ

Ағзаға күннің немесе 25°C-тан жоғары температураның әсер етуі COVID-19 ауруының алдын алады.

COVID-19 – емделмейтін ауру.

Егер сен жетелместен әрі қиналмастан 10 секунд бойы деміңді ұстап тұра алсаң, COVID-19 ауруына шалдықпайсың.

Алкоголь COVID-19 вирусынан қорғайды.

COVID-19 вирусын ауа райының қаншалықты күншақты немесе ыстық екеніне қарамастан жұқтыруға болады. Ыстық климатты елдерде де COVID-19 жұқтыру жағдайлары хабарланды. Өзіңізді қорғау үшін қолыңызды жиі әрі мұқият жуу және көзіңізді, аузы-мұрныңызды ұстамау қажет.

COVID-19 емделетін ауру болып табылады. COVID-19 жұқтыру адамның вирусты өмір бойы тасып жүретінін БІЛДІРМЕЙДІ. COVID-19 жұқтырған адамдардың көбісі сауыға алады және вирусты ағзадан шығаруға болады.

Жетелместен немесе қиналмастан 10 секунд бойы және одан артық демді ұстап тұра алу қабілеті COVID-19 немесе басқа өкпе ауруының жоқ екенін БІЛДІРМЕЙДІ. COVID-19 туындататын вирустың жұққанын растаудың ең дәл тәсілі зертханалық сынақ болып табылады.

Алкоголь тұтыну COVID 19 вирусынан қорғамайды және қауіпті болуы мүмкін. Алкогольді жиі немесе шамадан тыс тұтыну денсаулыққа байланысты проблеманың туындау қаупін арттырады.

АҢЫЗ

ШЫНДЫҚ

✗
Ыстық ванна қабылдау COVID-19 вирусына қарсы көмектеседі.

✗
Жаңа коронавирус инфекциясын масалардың шағуы арқылы жұқтыруға болады.

✗
Қолға арналған электр кептіргіштер жаңа коронавирусты жоюға мүмкіндік береді.

✗
Дезинфекциялауға арналған ультракүлгін шам (УК-шам) жаңа коронавирусты жоюға мүмкіндік береді.

Ыстық ванна қабылдау COVID-19 вирусына қарсы көмектеспейді. Қалыпты дене температурасы ваннадағы немесе душтағы су температурасына қарамастан, 36,5°C-тан 37°C-қа дейінгі аралықта болады. Керісінше, тым ыстық ванна қабылдау зиянды болуы және күйдіруі мүмкін.

Жаңа коронавирус масалардың шағуы арқылы **БЕРІЛМЕЙДІ**. Жаңа коронавирус – негізінен ауа-тамшы жолымен, яғни мәселен жөтелу немесе түшкіру кезінде науқастың тыныс алу жолдарынан бөлінетін тамшыларды, сондай-ақ сілекей тамшыларын немесе мұрын сұйықтықтарын ішке тарту нәтижесінде берілетін респираторлық вирус. Қазіргі уақытта 2019-nCoV вирусының масалардың шағуы арқылы берілу мүмкіндігі туралы ақпарат жоқ.

Қолға арналған электр кептіргіштер жаңа коронавирусты өлтірмейді. Жаңа коронавирус инфекциясының алдын алу үшін қолды тұрақты түрде спирт құрамдас антисептикпен өңдеп отыру немесе сабынды сумен жуу қажет. Жуылған қолды қағаз сүлгімен немесе электр кептіргішпен жақсылап кептіру керек.

УК-шамдарды қолдарды немесе тері жабынының басқа бөліктерін зарарсыздандыру үшін қолданбаған жөн, себебі ультракүлгін сәуле теріні қызартуы (тітіркендіруі) мүмкін.

АҢЫЗ

ШЫНДЫҚ

✗
Бүкіл дененің бетін спиртпен немесе хлорлы әкпен өңдеу жаңа коронавирусты жоюға мүмкіндік береді.

✗
Пневмонияға қарсы вакциналар жаңа коронавирустан қорғайды.

✗
Мұрынды тұз ерітіндісімен тұрақты түрде шаю жаңа коронавирусты жұқтырудан қорғайды.

✗
Сарымсақ жаңа коронавирусты жұқтырудан қорғайды.

✗
Зімбір – жаңа коронавирусқа қарсы тиімді құрал.

Бүкіл денені спиртпен немесе хлорлы әкпен өңдеу ағзаға еніп үлгерген вирустарды жоймайды. Мұндай заттарды бұрку киімге және шырышты қабықтарға (яғни көздерге, ауыз қуысына) зиянын тигізуі мүмкін. Спирт те, хлорлы әк те беттерді дезинфекциялау үшін тиімді құрал бола алатынын, бірақ оларды тиісті жағдайларда және ережелерді сақтай отырып қолдану қажет екенін есте сақтаған жөн.

Пневмонияға қарсы вакциналар, мысалы пневмококк вакцинасы немесе В типті гемофильді таяқшаға қарсы вакцина (Hib-вакцина) жаңа коронавирустан қорғайды. Бұл вирус басқаларынан түбегейлі ерекшеленеді және оған арнайы вакцина қажет. Бүгінде ғалымдар жаңа коронавирусқа қарсы вакцина дайындауға тырысуда.

Мұрынды тұз ерітіндісімен тұрақты түрде шаю жаңа коронавирус инфекциясынан қорғануға мүмкіндік беретіндігі туралы ғылыми деректер жоқ.

Сарымсақ – белгілі бір микробқа қарсы қасиеттері бар, денсаулыққа пайдалы өнім. Дегенмен, аурудың ағымдағы өршуі барысында сарымсақты жаңа коронавирусты жұқтырудың алдын алу құралы ретінде қолдану тиімділігін растайтын деректер алынбады.

Зімбір вирусқа қарсы көмектеспейді. Ал кейбір адамдар үшін зімбір тіпті зиян.

АҢЫЗ

ШЫНДЫҚ

✗ Жаңа коронавирусты тек қарт адамдар ғана жұқтыруы мүмкін.

✗ Антибиотиктер – COVID-19 вирусының алдын алу мен емдеу үшін тиімді құралдар.

✗ COVID-19 вирусының алдын алуға және емдеуге арналған дәрі-дәрмектер бар.

✗ Үй жануарлары жаңа коронавирусты таратады.

Жаңа коронавирусты барлық жас санаттарының өкілдері жұқтыруы мүмкін. Белгілі болғандай, қарт адамдар мен белгілі бір ауруға (мысалы, демікпе, диабет, жүрек ауруы) шалдыққан адамдарда COVID-19 ауруының ауыр формаларының даму қаупі жоғары.

Антибиотиктер вирустарға қарсы әрекет етпейді. Олар тек бактериялық инфекцияларды емдеуге мүмкіндік береді. Жаңа коронавирус – бұл вирус, және, тиісінше, COVID-19 вирусының алдын алу мен емдеу үшін антибиотиктерді қолдануға болмайды.

Алайда, COVID-19 вирусын жұқтырған пациенттерге ілеспе бактериялық инфекцияларды емдеу үшін антибиотиктер тағайындалуы мүмкін.

Ағымдағы сәтте жаңа коронавирус туындатқан инфекциялардың алдын алуға немесе емдеуге арналған дәрі-дәрмектер жоқ.

Алайда, жұқтырған пациенттерге ауру белгілерін жеңілдету және жою үшін қажетті медициналық көмек көрсетілуі, ал аурудың ауыр түрлеріне шалдыққан адамдарға тиісті қолдау терапиясы қамтамасыз етілуі тиіс. Қазіргі уақытта жаңа коронавирусқа қарсы арнайы дәрі-дәрмектер дайындау жұмыстары жүргізілуде, және кейіннен оларды клиникалық сынақтардан өткізу керек.

Бүгінде жаңа коронавирустың жануарлармен байланысу кезінде берілетіндігі туралы дәлелдер жоқ.

ҚАЗАҚСТАН
ҚЫЗЫЛ АЙЫ

+C IFRC

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE